

Askerî ceza kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun lâiyhası ve Millî müdafaa ve Adliye encümenleri mazbataları (1/737)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/178

13 . I . 1942

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1632 sayılı Askerî Ceza kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 23 . XII . 1941 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesiyile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

1632 sayılı Askerî ceza kanununun mucip sebepleri

Askerî ceza kanununun kabul ve neşri zamanında cari olan mevzuata göre örfi idare işleri hakkında hususi bir teşkilât, hususi bir muhakeme usulü bulunmamasına ve hâdiselerin normal askerî mahkemelere tevdi edilmesine ve umumî ceza kanunlarına göre hüküm verilmesine binaen örfi idare hali seferberlik halinden farklı görülmiyerek ağır cezaların tatbikını temin için Askerî ceza kanununun 7 nci maddesinin (C) fıkrası kanunda yer almıştır.

Ancak 3832 sayılı örfi idare kanununun örfi idare haline mahsus olmak üzere lüzum ve zaruret nisbetinde hususi hükümler koymuş ve hususi mahkemeler ve hususi usul tesis ve vazife meselesini de halletmiş olması itibariyle seferberlik haricinde örfi idare mahkemelerinden gayri askerî mahkemeler de örfi idareye hiç müessir olmıyan suçlar hakkında sefer hükümlerinin tatbiki bugüne kadar yapılan tatbikattan da anlaşılacağı üzere büyük adaletsizlikler doğurmaktadır. Meselâ: en basit bir hırsızlık suçunun örfi idareye müessir olmıyacağı âşikâr iken failine sırf örfi idare mmtakası içinde bulunması sebebiyle enaz iki sene hapis cezasına mahkûm edilmesi icabettiği gibi yine örfi idarenin idamesiyle alâkalı bulunmıyan yoklama kaçağı, bakaya, saklı ve firar gibi suçlarda da mehiller azalmakta ve cezalar artmaktadır.

Örfi idare mahkemelerin de bakılmasına lüzum görülen mühim askerî suçlar bu kanunda ayrıca tasrih olunduğuna göre bunların haricinde normal askerî mahkemelerin seferi hükümler tatbikına lüzum ve ihtiyaç bulunmadığı neticesine varılmış olduğundan örfi idare mahkemesinin vazifesine dahil olanlarını tefrik etmek suretiyle (C) fıkrası değiştirilmiştir.

Gerek askerî mahkemelerce hükmedilmiş olsun ve gerekse salâhiyettar disiplin âmirleri tarafından verilmiş bulunsun disiplin yoluyla kısa hapis cezasıyla cezalandırılan askerî şahısların muhassasatlarının tam verilmesi esas güdülmek suretiyle Askerî ceza kanununa hüküm konmuş ise de bu hüküm kanunun 24 ncü maddesinde yer alması ve bu maddede bu cezaların sırf subay ve askerî memurlara ait bulunması itibariyle eratrı açıkta buraktadır.

Bu hal karşısında kanunla maaş alan ve haklarındaki disiplin cezasının askerî ceza kanununun 25 nci maddesinde gösterildiği şekilde tatbiki iktiza eden Gedikli küçük zâbitlerden cezalan-

dırılanlara bu suretle maaş verilmemesi orduda müstahdem askerî şahıslar hakkında ikilik tevhit edeceğinden ve bu hal ise subay ve memurlara nisbeten daha az maaş alan bu kısım askerî şahısların mağduriyetini mucip olacağından kanunun 24 ncü maddesinde de yer alan bu hüküm disiplin cezalarının nevini tarif eden 23 ncü maddesine konmak suretiyle Gedikli küçük zâbitlerin mağduriyetlerine mahal bırakılmayacak şekilde bu ikilik giderilmiş olacağı mülâhazasıyla kanunun 23, 24 ncü maddelerinde değişiklik yapılmasına zaruret hâsıl olmuştur.

2862 sayılı kanunla hükmü değişen 1632 sayılı Askerî ceza kanununun 63, 64 ncü maddeleri yedeksubaylarla yedek askerî memurlar ve ihtiyat erattan seferberlik vukuunda yapılan davete icabet etmeyenler hakkında ceza müeyyidesi koyulmuş ise de hazarda muhtelif sebepler dolayısıyla yapılan davetlere icabet etmeyenlere bir ceza vermemiştir.

Evvelce düşünülmesi mümkün olmıyan ve bugünün zaruretlerinden doğmuş olan içinde bulunduğumuz fevkalâde hal dolayısıyla silâh altına davet olunan yedeksubaylarla yedek askerî memurların ve ihtiyat eratın davete icabet etmemeleri hali için Askerî ceza kanununda cezai bir müeyyide olmayınca bu vaziyetin askerî bir suç olmıyacağı da tabiidir. Her ne suretle olursa olsun silâh altına çağırılan yedek askerî şahıslardan bir kısmının vaktinde gelmemesi ve binnetice cezasız bırakılması ve davete icabet edenlerle etmeyenler arasında bir fark gözetilmemesi adalet kaideleriyle kabili telif olmadığı gibi mühim anlarda yapılan davete icabet edilememesi büyük mazarrat da doğurabilir. Vakti Askerî ceza kanununun 63 ncü maddesinin birinci fıkrasında hazar için bir hüküm varsa da bu hüküm bakaya, yoklama kaçağı, veya saklılar içindir ve yalnız muvazzaf erata aittir.

Bu itibarla 1632 sayılı Askerî ceza kanununun 63, 64 ncü maddelerine hükümler konmak suretiyle evvelce derpiş olunmamış olan hallerde nazara alınarak madde düzeltilmiştir.

Harp esirlerinin astlık ve üstlük münasebetlerinin ne zaman cari olacağına ve ne suretle başlanabileceğine dair bir hüküm mevcut olmadığından kanunun 158 ncü maddesine bir fıkra eklenmek suretiyle bu eksiklik tamamlanmıştır. İşbu mülâhaza ile herhangi bir suretle nezaret altına alınan yabancı Devlet orduları mensupları hakkında aynı ahkâmın tatbikını mümkün kılmak üzere Askerî ceza kanununun 13 ncü maddesine göre 4 ncü olarak bir fıkra eklenmiştir.

Gerek askerî mahkeme ve gerekse Askerî ceza kanununda harp esirleri hakkında bir hüküm varsa da yabancı Devlet ordularına mensup olup Türkiye toprağına iltica eden ve ciheti askeriyece nezaret ve muhafaza altına alınan şahısların fiillerinden dolayı askerî kazaya tabi olmaları esas görülmüş ve bunlara aynı zamanda disiplin cezası da verilebilmesini temin maksadiyle Askerî ceza kanununun 164 ncü maddesine bir (D) fıkrası eklenmiş ve 174 ncü maddesinin birinci fıkrasının bu esas dahilinde değiştirilmesine lüzum görülmüşve her iki maddeye de bu suretle hüküm konmuştur.

T. B. M. M.

Millî Müdafaa encümeni

Esas No. 1/737

Karar No. 22

8 . IV . 1942

Yüksek Reisliğe

1632 sayılı Askerî ceza kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Millî Müdafaa vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 23 . XI . 1941 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulduğuna dair olup Adliye encümeninin, işin önce Encümenimizde müzakere edilmesi lüzumuna dair olan 27 . I . 1942 tarihli mazbatasıyla birlikte Encümenimize havale buyurulan Başvekâletin 13 . I . 1942 tarih ve 6/178 numaralı tezkeresi ve bağlı lâyiha Millî Müdafaa vekili ile bu vekâlet ve Adliye vekâleti memurları huzuriyle okundu ve icabı görüldü.

Bu lâyiha ile tadili istenilen maddelerden yedinci maddenin (C) fıkrasının, Askerî ceza kanunundaki harp hükümlerinin, örfî idare mıntakalarında bulunan asker ve sivil şahıslardan yalnız örfî idare kanununda yazılı olup örfî idare mahkemelerinin göreceği askerî suçları işleyenler hakkında tatbik olunacağı şeklinde tadili istenilmekte ve bu suretle askerî ceza kanununun bir çok maddelerinde yazılı harp hükümlerinin sefer zamanı haricindeki örfî idare hallerinde tatbikına lüzum ve mahal bulunmadığı neticesine varılmakta ise de örfî idarenin teşkilâtı esasîye kanununun 86 ncı maddesinde sayılan fevkalâde haller zuhurlunda ilân olunacağına göre bu gibi haller gözönünde bulundurulurken kanuna bir prensip mahiyetinde yerleştirilen bu kaidenin kaldırılması ve harp hükümlerinin yalnız örfî idare mahkemelerinin göreceği askerî suçlara hasredilmesi örfî idare mefhumu ile kabili telif görülmemiştir.

Ancak 1939 Avrupa harbi dolayısıyla meydana gelen fevkalâde haller üzerine ilân olunmuş ve devam ettirilmekte bulunmuş olan örfî idare dolayısıyla Askerî ceza kanununun 7 ncı maddesinde bahsi geçen (C) fıkrası hükümlerinin mutlak surette tatbiki halihazır örfî idarenin malûm olan hususiyetlerine binaen bazı adaletsizlikler ve cürüm ile ceza arasında nisbetsizlikler doğurmakta bulunduğu anlaşıldığından icabında kanunun mevcut şiddetli müeyyedesinden isti-

fade olunabilmek üzere hazar vakti ilân edilen örfî idare hallerinde Askerî ceza kanununun harp hükümlerinin tatbikına lüzum bulunup bulunmadığının takdiri keyfiyetinin İcra Vekilleri Heyeti kararına bırakılması Hükümetle birlikte muvafık görülmüş ve (C) fıkrası o şekilde yeniden yazılmıştır.

Yedinci maddenin tetkiki sırasında bu maddenin birinci fıkrasında (takyit edilen ceza) kaydından sonraki (cürümleri) kelimesinin (hükümleri) olması lâzımgelirken her nasılsa (cürümleri) suretinde yazıldığı anlaşıldığından bu kelime (hükümleri) suretinde düzeltilmiştir.

Herhangi suretle göz altına alınan yabancı Devlet orduları mensupları arasında astlık ve üstlük münasebetlerinin ne suretle tesis olunacağına dair 13 ve 158 ncı maddelerde yapılması istenilen tadil ile disiplin yoluyla kısa hapis cezasıyla cezalandırılan gedikli erbaşlara subaylar gibi maaş verilebilmesini temin için 23 ve 24 ncü maddelerde yapılan tadiller ve yedeksubay ve askerî memurlarla ihtiyat erlerden hazarda dâvete icabet etmeyenlerin bugünkü durumun icaplarına göre cezalandırılabilmelerini ve dâvete icabet edenlerle etmeyenler arasında adalete uygun bir fark meydana getirilmesini istihdaf eden 63 ve 64 ncü maddedeki tadiller ve yabancı Devlet ordularına mensup olup Türkiye toprağına iltica eden ve ciheti askeriyece nezaret ve muhafaza altına alınan şahısların fiillerinden dolayı askerî kazaya tabi olmalarını ve bunlara disiplin cezası da verilebilmesini temin maksadiyle 164 ve 174 ncü maddelerde yapılan tadiller mucip sebepler lâyihasında gösterilen esbaba binaen aynen kabul olunmuştur.

Bahsi geçen karar veçhile Adliye encümenine tevdi buyurulmak üzere lâyiha ilişkileriyle birlikte Yüksek Reisliğe sunulur.

M. M. En. Reisi
Diyarbakır
Kiazım Sevüktekin

Bu M. M. ve Kâtip
Konya
Vehbi Bilgin

Bursa N. Tınaz	Çankırı Dr. A. Arkan	Edirne Fuad Balkan	Malatya O. Koptagel	Manisa K. N. Duru	Muğla S. Güney
Erzurum A. Akyürek	Gümüşane Şevket Erdoğan	Gümüşane Ziya Zarbun	Samsun R. Barkın	Seyhan Sinan Tekelioğlu	
İstanbul Ş. Â. Ögel	Kayseri N. Topçoğlu	Kayseri S. Turgay			

Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye encümeni

Esas No. 1/737

Karar No. 43

25 . V . 1942

Yüksek Reisliğe

1632 sayılı Askerî ceza kanununun tadiline dair Millî Müdafaa vekâletince hazırlanarak İcra Vekilleri Heyetinin 23 . XII . 1941 tarihli toplantısında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasının Millî Müdafaa encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize de havale ve tevdi buyurulması üzerine ihtiva eylediği hükümler Millî Müdafaa vekilinin huzuride tetkik ve müzakere olundu :

Askerî ceza kanununun bugün mer'î olan hükümlerini tatbikatta müşahede edilen bazı mahzurları izale ve aynı zamanda askerî bir suç mahiyetinde olan bazı fiilleri ceza müeyyidesine tabi tutmak suretiyle noksanlarını ikmal maksadıyla tanzim kılınan lâyiha hükümleri Encümenimizce de esas itibariyle kabule şayan görülerek maddelerin ayrı ayrı müzakeresine geçilmiştir.

Askerî ceza kanununun harp hükümlerinin câri olacağı hal ve zamanlardan bâhis olan 7 nci maddesi A, B, D, E fıkralarında bu hükümlerin umumî veya kısmî seferberlik fesat ve isyan halleriyle silâh kullanılmasını istilzam eden askerî bir hareket icrası halinde ne suretle tatbik edileceğini tesbit etmekle beraber C fıkrasında örfi idare ilân edilen mıntakada bunun devamı müddetince askerî veya sivil olsun bu mıntakada bulunan bilûmum şahıslar hakkında câri olacağını kabul etmektedir. Halbuki Hükûmet mucip sebeplerinde beyan ve izah edildiği üzere örfi idare ilân olunan mıntakada hiç bir askerî icap olmaksızın harp hükümlerinin mutlak surette tatbiki bu şedit mü-

eyyidelerin kanun maksat ve hedefini aşan bazı adaletsizliklere meydan verdiği anlaşılmasına mebni 7 nci maddenin C fıkrasının Millî Müdafaa encümenince tesbit edilen şekilde kabulü ve D fıkrasının eski şekliyle ipkası muvafık görülmüştür.

Askerî ceza kanununun 13, 23, 24, 63, 158, 164 ve 174 ncü maddelerinde yapılan değişiklikler Hükûmet mucib sebeplerinde izah olunan noksanları ikmal edici mahiyette olduğundan Encümenimizce de kabule şayan görülmüş ancak bunlardan 23, 63 ve 164 ncü maddelerin ifade tarzı her hangi bir iltibasa mahal vermeyecek şekilde düzeltilmiştir.

64 ncü maddede yapılan tadil seferberlik ilân edilmemiş olmakla beraber fevkalâde hal dolayısıyla silâh altına davet olunan yedek subaylarla yedek askerî memurların ve ihtiyat eratın davete icabet etmemeleri halinde bu gibilere bir ceza tatbikını temine mâtuftur. Her ne suretle olursa olsun silâh altına çağırılan yedek askerî şahıslardan bir kısmının davete icabet etmemesinin tevlit edebileceği mahzurlar gözönünde tutulacak olursa 64 ncü maddede yapılan tadilâtın ne derece yerinde olduğu kendiliğinden tezahür eder. Ancak bu maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında tesbit edilen cezanın mazeretsiz gelmeyenlere tatbik edileceği yazılı olduğu halde ikinci fıkrada mazeret mefhumuna yer verilmemesi tatbikatta bu üç fıkradan her birinin mazeret bakımından ayrı ayrı telâkkisine müsait olduğu gibi davete ademi icabet halinde kabul edilebilecek olan mazeret-

ler ihtiyat zabitleri ve ihtiyat askerî memurları hakkındaki 1076 sayılı kanunun 15 nci maddesinde tesbit edilmiş olduğundan 64 ncü maddenin 1076 sayılı kanun hükümleri nazara alınmak suretiyle yeni baştan tanzimine ekseriyetle karar verilmiştir. Ekalliyet reyinde bulunanlara göre bu maddede kati mazeretlerin nazara alınmasını temin edecek bir hükmün mevcudiyeti faydalıdır. 64 ncü maddenin Encümenimizde tesbit edilmiş olan şekline göre: hazarda askerî hizmete çağırıldığı halde 1076 sayılı kanunun 15 nci maddesine tevfikân Millî Müdafaa vekâletince emredilen müddet içinde askerlik şubesine gelmiyen yedek subay ve askerî memurlardan bu suretle tâyin olunan müddetin bitmesinden sonra 15 gün içinde elde edilenler bir aydan altı aya kadar 15 günden sonra üç ay içinde elde edilenler altı aydan bir seneye kadar hapis ve üç aydan sonra elde edilenler beş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılırlar; seferberliğe ait olan ikinci fıkrada ise çağırıldığı halde muayyen müddet içinde şubeye gelmiyen yedek subaylarla askerî memurlardan bu müddetin bitmesinden sonra 7 gün içinde gelenler üç aydan iki seneye kadar, elde edilenler altı aydan üç seneye kadar, 7 günden sonra üç ay içinde gelenler iki seneden ve elde edilenler üç seneden aşağı olmamak üzere hapis üç aydan sonra gelenler beş seneden az olmamak

üzere ağır hapis, elde edilenler ölüm cezasıyla cezalandırılır. Bundan başka askerî hizmet için yapılan davet üzerine şubeye gelen yedek subay ve askerî memurlardan mahalli müretteplerine hazarda 12 ve seferberlikte 4 gün içinde hareket etmiyenler veya yol müddeti hariç olarak bu müddetlerin yarısından fazla bir müddeti yolda geçirerek vazife ve memuriyetlerine iltihak etmiyenler hazarda üç aya kadar ve seferberlikte üç aydan beş seneye kadar hapis olunurlar. Az vahim hallerde yukarıda yazılı cezalardan ölüm cezası yerine müebbet veya on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası verilir ve diğer cezalar yarıya indirilir.

Lâyiha yukarıda arzolunan tdillerle Umumî heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reislîğe sunulur.

Adliye En. Reisi	M. M.	Kâtip
Çorum	Zonguldak	Konya
Münir Çağıl	Şinasi Devrin	G. Gültekin
Balıkesir	Bursa	Denizli
O. Niyazi Burcu	Atıf Akgüç	Haydar Günver
Erzincan	Hatay	Kastamonu
A. Fırat	B. S. Kunt	Abidin Binkaya
Kayseri	Kocaeli	Manisa
R. Özsoy	Salâh Yargı	A. Tümer
Rize	Sinob	
Saim Ali Dilemre	C. Atay	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Askerî ceza kanununun 7, 13, 23, 24, 63, 64, 158, 164 ve 174 ncü maddelerini değiştiren kanun lâyihasıdır

MADDE 1. — 1632 sayılı Askerî ceza kanununun 7, 13, 23, 24, 63, 64, 158, 164 ve 174 ncü maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Harp hükümleri ve cari olacağı hal ve vakitler

Madde 7. — Bu kanunda «Seferberlikte» tâbiriyle takyit edilen ceza cürümleri (Harp hükümleri) dir ve aşağıdaki hal ve vakitlerde caridir:

A) Umumî seferberlik müddetince askerî şahıslar hakkında;

B) Kısmî seferberlik ilân olunan mntakalarda bunun devamı müddetince askerî şahıslar hakkında;

C) Örfî idare ilân olunan mntakalarda bunun devamı müddetince Örfî idare mahkemelerine tabi askerî suçları işleyen şahıslar hakkında;

D) Fesat ve isyan halinde veyahut silâh kullanılacak askerî bir hareket yapılması halinde, komuta eden subay tarafından harp hükümleri mer'î olacağı resmen bildirilen askerî kıtalar hakkında bu hallerin devamı müddetince;

E) Buldukları mahalde en büyük rütbeli komutan tarafından harp hükümleri mer'î olacağı kendilerine resmen tebliğ olunan harp esirleri hakkında.

Memur, âmir ve üstün tarifi

Madde 13. — 1. Bu kanunun tatbikatında «memur» tâbirinden maksat 12 nci maddede yazılı hizmeti ifa ile mükellef olandır.

2. Âmir, makam ve memuriyet itibariyle emretmek salâhiyetini haiz kimsedir.

3. Üst tâbiri rütbe ve kıdem büyüklüğünü gösterir.

4. Herhangi bir suretle ciheti askeriyece göz altına alınan yabancı Devlet orduları mensupları arasında astlık ve üstlük münasebetleri cari değildir. Bunlar arasında astlık ve üstlük münasebetleri salâhiyetli komutanlar tarafından hususi surette verilen emirle teassüs edebilir.

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Askerî ceza kanununun 7, 13, 23, 24, 63, 64, 158, 164 ve 174 ncü maddelerini değiştiren kanun lâyihası

MADDE 1. — 1632 sayılı Askerî ceza kanununun 7, 13, 23, 24, 63, 64, 158, 164 ve 174 ncü maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Harp hükümleri ve cari olacağı hal ve vakitler

Madde 7. — Bu kanunda «Seferberlikte» tâbiriyle takyit edilen ceza hükümleri (harp hükümleri) dir ve aşağıdaki hal ve vakitlerde caridir:

A) Umumî seferberlik müddetince askerî şahıslar hakkında;

B) Kısmî seferberlik ilân olunan mntakalarda bunun devamı müddetince askerî şahıslar hakkında;

C) Hazarda Örfî idare ilân olunan mntakakür mntakada bulunanlar hakkında; Vekilleri Heyetince karar verildiği takdirde mezkûr mntakada gulunan hakkında;

D) Fesat ve isyan halinde veyahut silâh kullanılacak askerî bir hareket yapılması halinde, komuta eden subay tarafından harp hükümleri mer'î olacağı resmen bildirilen askerî kıtalar hakkında bu hallerin devamı müddetince;

E) Buldukları mahalde en büyük rütbeli komutan tarafından harp hükümleri mer'î olacağı kendilerine resmen tebliğ olunan harp esirleri hakkında.

Memur, âmir ve üstün tarifi

Madde 13. — Hükümetin 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

ADLIYE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

1632 sayılı Askerî ceza kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — 1632 sayılı Askerî ceza kanununun 7, 13, 23, 24, 63, 64, 158, 164 ve 174 ncü maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Harp hükümleri ve câri olacağı hal ve vakitler

Madde 7. — Bu kanunda «seferberlikte» tâbiyle takyit edilen ceza hükümleri (harp hükümleri) dir ve aşağıdaki hal ve vakitlerde câridir:

A) Umumî seferberlik müddetince askerî şahıslar hakkında;

B) Kısmî seferberlik ilân olunan mntakalarda bunun devamı müddetince askerî şahıslar hakkında;

C) Örfî idare ilân olunan mntakalarda harp hükümleri tatbik olunacağına İcra Vekilleri Heyetince karar verildiği takdirde bunun devamı müddetince mezkûr mntakada bulunanlar hakkında;

D) Fesat ve isyan halinde veyahut silâh kullanılacak askerî bir hareket yapılması halinde kumanda eden subay tarafından harp hükümleri mer'î olacağı resmen bildirilen askerî kıtalar hakkında bu hallerin devamı müddetince;

E) Buldukları mahalde en büyük rütbeli komutan tarafından harp hükümleri mer'î olacağı kendilerine resmen tebliğ olunan harp esirleri hakkında;

Madde 13. — Hükümetin 13 ncü madesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

M. M. E.

Kısa hapis cezaları

Madde 23. A) Kısa hapis cezası üç türdür.

1. Göz hapsi;
2. Oda hapsi;
3. Katıksız hapis;

B) Subay ve askerî memurlar hakkında:

1. Dört haftaya kadar göz;
2. Dört haftaya kadar oda;

C) Erat hakkında:

1. Dört haftaya kadar oda;
2. Üç haftaya kadar katıksız, hapis cezaları verilebilir;

D) Disiplin yoluyla Askerî lise talebesine kısa hapis cezaları verilemez.

E) Kısa hapis cezalarında maaş ve tahsisat tam olarak verilir;

Göz ve oda hapis cezalarının subaylarla memurlar hakkında mahiyeti ve neticeleri ve icrası şekli

Madde 24. — Subaylarla askerî memurlar:

A) Göz hapsi cezalarında;

1. Resmî daire ve kışla ve talimhanelerdeki hizmetin hiç birinden muaf değildir.

2. Hizmetin hitamından sonra hiç bir yere gidemezler;

Kışlada veya resmî odalarda kalırlar;

3. Hizmete müteallik olanlar müstesna olmak üzere hiç bir ziyaret kabul edemezler;

B) Oda hapsi cezalarında :

1. Cezayı tek başına muayyen bir hapis odasında geçirirler;

2. Emir veremezler;

3. Umumî hizmetten mahrumdurlar;

Üçüncü fasıl

Yoklama kaçağı, bakaya, saklı, firar

Madde 63. — Yoklama kaçağı, bakaya, saklı.

1. Kabul edilecek bir özrü olmadan hazarda bakaya olanlarla yoklama kaçağı veya saklılardan yaşitlarının veya birlikte muameleye tabi arkadaşlarının ilk kafilesi sevkolunmuş bulunanlarla ihtiyat erattan çağırılıpta özürsüz bir hafta içinde gelmeyenler veyahut gelipte kıtalarına iltihak etmeden savuşanlar bir aydan

Madde 23. — Hükûmetin 23 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 24. — Hükûmetin 24 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 63. — Hükûmetin 63 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. E.

Kısa hapis cezaları

Madde 23. — A) Kısa hapis cezaları üç türdür :

1. Göz hapsi;
2. Oda hapsi;
3. Katıksız hapis.

B) Subay ve askerî memurlar hakkında :

1. Dört haftaya kadar göz hapsi;
2. Dört haftaya kadar oda hapsi.

C) Erat hakkında :

1. Dört haftaya kadar oda hapsi;
2. Üç haftaya kadar katıksız hapis cezaları verilebilir.

D) Disiplin yoluyla askerî lise talebesine kısa hapis cezaları verilemez.

E) Kısa hapis cezalarında maaş ve tahsisat tam olarak verilir.

Göz ve oda hapsi cezalarının subaylarla memurlar hakkında mahiyeti ve neticeleri ve icrası şekli.

Madde. 24 — Subaylarla askerî memurlar :

A) Göz hapsi cezalarında :

1. Resmî daire ve kışla ve talimhanelerdeki hizmetin hiç birinden muaf değildir;
2. Hizmetin hitamından sonra hiç bir yere gidemezler.

Kışlada veya resmi odalarda kalırlar;

3. Hizmete müteallik olanlar müstesna olmak üzere hiç bir ziyaret kabul edemezler.

B) Oda hapsi cezalarında :

1. Cezayı tek başına muayyen bir hapis odasında geçirirler.
2. Emir veremezler.
3. Umumî hizmetten mahrumdurlar.

Üçüncü fasıl

Yoklama kaçağı, bakaya, saklı, firar

Madde 63. — 1) Kabul edilecek bir özrü olmadan hazarda bakaya olanlarla yoklama kaçağı veya saklılardan yaşıtlarının veya birlikte muameleye tabi arkadaşlarının ilk kafilesi sevkolunmuş bulunanlarla ihtiyat erattan çağırılıp özürsüz yaşıtlarının veya birlikte muameleye tabi arkadaşlarının sevklerinden sonra bir hafta içinde gelmeyenler veyahut gelipte

Hü.

M. M. E.

altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Sevkten sonra bir hafta içinde kendiliğinden gelenlerin cezası yarıya indirilir.

2. Seferberlikte birinci fıkrada yazılı olanlarla ruhsatlılardan sevk gününün bitmesinden itibaren yedi gün içinde gelenler bir aydan bir seneye, elde edilenler dört aydan iki seneye kadar, yedi günden sonra üç ay içinde gelenler iki seneden aşağı olmamak üzere, elde edilenler üç seneden aşağı olmamak üzere hapis, üç aydan sonra kendiliğinden gelenler beş seneden az olmamak üzere ağır hapis, elde edilenler ölüm cezasına mahkûm edilirler. Az vahim hallerde ölüm cezası yerine müebbet veya on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası verilebilir. Ve diğer haller için gösterilen cezalar yarıya indirilir.

Çağırılıpta gelmiyen yedeksubaylarla memurların cezaları

Madde 64. — 1. Hazarda askerî hizmete çağırılıpta mazeretsiz hiç gelmiyen yedeksubay ve memurlardan on beş gün içinde yakalananlar bir aydan altı aya, on beş günden sonra üç ay içinde yakalananlar altı aydan bir seneye kadar hapis ve üç aydan sonra yakalananlar beş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır. Bu müddetler içinde kendiliğinden gelenlerin cezaları yarıya indirilir.

2. Seferberlikte muayyen müddet içinde çağırılıp gelmiyen yedeksubaylarla askerî memurlardan yedi gün içinde gelenler üç aydan iki seneye kadar elde edilenler altı aydan üç seneye kadar, yedi günden sonra üç ay içinde gelenler iki seneden ve elde edilenler üç seneden aşağı olmamak üzere hapis, üç aydan sonra kendiliğinden gelenler beş seneden az olmamak üzere ağır hapis, elde edilenler ölüm cezasıyla cezalandırılır.

Az vahim hallerde 63 ncü maddenin son fıkrasında yazılı hükümler bu maddede yazılı olan cezalar hakkında da tatbik olunur.

3. Askerî hizmet için yapılan dâvet üzerine gelipte emredilen müddet içinde mahallî müretteplerine mazeretsiz gitmiyen yedeksubay ve

Madde 64. — Hükümetin 64 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. E.

kıtalarına iltihak etmeden savuşanlar bir aydan altı aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır. Yaşıtlarının veya birlikte muameleye tabi arkadaşlarının sevkinden sonra bir hafta içinde kendiliğinden gelenlerin cezası yarıya indirilir.

2. Seferberlikte birinci fıkrada yazılı olanlarla ruhsatlılardan sevk gününün bitmesinden itibaren yedi gün içinde gelenler bir aydan bir seneye, elde edilenler dört aydan iki seneye kadar, yedi günden sonra üç ay içinde gelenler iki seneden aşağı olmamak üzere, elde edilenler üç seneden aşağı olmamak üzere hapis, üç aydan sonra kendiliğinden gelenler beş seneden az olmamak üzere ağır hapis, elde edilenler ölüm cezasına mahkûm edilirler. Az vahim hallerde ölüm cezası yerine müebbet veya on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası verilir ve diğer hallerde gösterilen cezalar yarıya indirilir.

Çağırılıpta gelmiyen yedek subaylarla askerî memurların cezaları

Madde 64. — 1) - Hazarda askerî hizmete çağırıldığı halde 1076 sayılı kanunun 15 nci maddesine tevfikân Millî Müdafaa vekâletince emredilen müddet içinde askerlik şubesine gelmiyen yedek subay ve askerî memurlardan bu müddetin bitmesinden sonra on beş gün içinde elde edilenler bir aydan altı aya kadar, on beş günden sonra üç ay içinde elde edilenler altı aydan bir seneye kadar hapis ve üç aydan sonra elde edilenler beş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır.

Bu müddetler içinde kendiliğinden gelenlerin cezaları yarıya indirilir.

2. Seferberlikte çağırıldığı halde muayyen müddet içinde askerlik şubesine gelmiyen yedek subaylarla askerî memurlardan bu müddetin bitmesinden sonra yedi gün içinde gelenler üç aydan iki seneye kadar, elde edilenler altı aydan üç seneye kadar, yedi günden sonra üç ay içinde gelenler iki seneden ve elde edilenler üç seneden aşağı olmamak üzere hapis, üç aydan sonra gelenler beş seneden az olmamak üzere ağır hapis, elde edilenler ölüm cezasıyla cezalandırılırlar.

3. Askerî hizmet için yapılan dâvet üzerine

Hü.

M. M. E.

askeri memurlardan bu müddetin bitmesinden itibaren mazeretsiz on iki ve seferberlikte dört gün içinde hareket etmiyen veya yol müddeti hariç olarak bu müddetlerin yarısından fazla bir müddet yolda geçirerek vazife ve memuriyetlerine iltihak etmiyenler üç aya kadar ve seferberlikte üç aydan beş seneye kadar hapis olunur.

Yukarıda hareket ve iltihak için tâyin olunan müddetlerin bitmesinden itibaren hazarda altı seferde üç gün içinde vazifesine iltihak etmiyenler hakkında 66 nci madde hükümleri tatbik olunur.

Harp esirleri hakkında bu kanununun tatbiki

Madde 158. — (1) harp esirleri bir suç işlerlerse rütbelerine göre bu kanun mucibince cezalandırılırlar.

2. Harp esirleri arasında astlık ve üstlük münasebeleri esaret hali başladıktan sonra cari değildir. Bunlar arasında astlık ve üstlük münasebeleri salâhiyetli komutanlar tarafından hususi surette verilen emirle teessüs edebilir.

Disiplin cezasıyla cezalandırılırlar

Madde 164. — Disiplin cezaları aşağıda yazılı olanlara verilir:

- A) Askerî şahıslar;
- B) Bir harp esnasında bir hizmet veya mukavele ve taahhüt ile veya herhangi bir sebep ve suretle muharip Türk ordusu nezdinde bulunan ve orduyu takibeden şahıslar;
- C) Harp esirleri;
- D) Herhangi bir suretle ciheti askeriyece göz altına alınan yabancı devlet ordu mensuplarıyla yerli ve yabancı sair şahıslar;

Disiplin cezalarının tatbiki sureti

Madde 174. — 1. 164 ncü maddenin B, C ve D fıkralarında yazılı olan şahıslar hakkında bu kanunun ikinci kısmının askerler hakkında-

Madde 158. — Hükûmetin 158 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 164. — Hükûmetin 164 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 174. — Hükûmetin 174 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. E.

şubeye gelen yedeksubay ve askerî memurlardan mahalli müretteplerine hazarda on iki ve seferberlikte dört gün içinde hareket etmiyenler veya yol müddeti hariç olarak bu müddetlerin yarısından fazla bir müddeti yolda geçirerek vazife ve memuriyetlerine iltihak etmiyenler hazarda üç aya kadar ve seferberlikte üç aydan beş seneye kadar hapsolunurlar. Bu fıkrada ve 65 nci maddede yazılı müddetler halin icabına göre Millî Müdafaa vekilligince azaltılabilir veya uzatılabilir.

Az vahim hallerde 63 ncü maddenin son fıkrasında yazılı hükümler bu maddede yazılı olan cezalar hakkında da tatbik olunur.

4. 1076 sayılı kanunun 13 ve 15 nci maddelerinde yazılı haller bu maddenin tatbikında da nazara alınır.

Harp esirleri hakkında bu kanunun tatbiki

Madde 158. — 1) Harp esirleri bir suç işlerlerse rütbelerine göre bu kanun mucibince cezalandırılırlar.

2. Harp esirleri arasında astlık ve üstlük münasebetleri esaret hali başladıktan sonra câri değildir. Bunlar arasında astlık ve üstlük münasebetleri salâhiyetli komutanlar tarafından verilen emirle teessüs edebilir.

Disiplin cezasıyla cezalandırılanlar

Madde 164. — Disiplin cezaları aşağıda yazılı olanlara verilir:

A) Askerî şahıslar;

B) Bir harp esnasında bir hizmet veya mukavele ve taahhüt ile veya herhangi bir sebep ve suretle muharip Türk ordusu nezdinde bulunan ve orduyu takip eden şahıslar;

C) Harp esirleri;

D) Herhangi bir suretle askerî makamlarca göz altına alınan yabancı Devlet ordu mensuplarıyla diğer şahıslar.

Madde 174. — Hükümetin 174 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

M. M. E.

ki hükümleri tatbik olunur.

Maaş kat'ı cezası, maaş alanların aldıkları maaş ve yevmiyelere göre hesap olunur.

2. Asker olmayan şahıslara verilecek cezalar içtimai mevkilerine göre tâyin olunur.

3. Kadımlar hakkında katıksız hapis cezası tatbik olunamaz.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

23 . XII . 1941

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>H. Menemencioğlu</i>	<i>A. R. Artunkal</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Fayık Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>Sırrı Day</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	<i>Muhlis Erkmen</i>
Mü V.	Ti. V.	
<i>F. Engin</i>	<i>M. Ökmen</i>	

MADDE 2. — Hükûmetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükûmetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Ad. E.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

